

ЯК ПІДТВЕРДИТИ ВИТРАТИ ДОНАТІВ ВОЛОНТЕРУ-БЛАГОДІЙНИКУ

Волонтери, які збирали пожертви на власні банківські картки з метою допомоги ЗСУ та постраждалим від війни громадянам щоб скористатись податковою пільгою і не оподатковувати зібрані кошти повинні мати документи, які підтверджують законність здійснених витрат.

ХТО ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ ПІДТВЕРДЖУВАТИ ВИТРАТИ

Фізичні особи-благодійники (далі — ФОБ), які внесені до Реєстру волонтерів АТО¹, повинні документально підтвердити витрати зібраних благодійних пожертв.

ЧОМУ

Згідно вимог Податкового кодексу України² (далі — ПКУ) фізичні особи, що здійснювали публічний збір благодійних пожертв звільняються від сплати ПДФО та ВЗ тільки за умови внесення до Реєстру волонтерів АТО та наявності підтверджених документів про витрачені донати.

ЯКІ ВИТРАТИ ПІДТВЕРДЖУЄ ФОБ

ФОБ повинен отримувати та зберігати документи, які підтверджують надання ним благодійної допомоги таким особам³:

- УБД-військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) та працівників ЗСУ, Нацгвардії, СБУ, СЗРУ, Держприкордонслужби, МВС, Управління держохорони, Держслужби спецзв'язку та захисту інформації, працівників Нацполіції та ін. або на користь членів сімей таких УБД;
- працівників підприємств, установ, організацій, сил цивільного захисту, які залучаються та беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення нацбезпеки і оборони, відсічі і стримування

1 [Реєстру](#) волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації

2 вимогу про обов'язок ФОБ мати в наявності підтвердні документи містить абзац перший підпункту "б" підпункту 165.1.54 ПКУ

3 вичерпний перелік осіб, яким може надаватись вказана допомога визначено підпунктами «а» та «в» підпункту 165.1.54 ПКУ

збройної агресії РФ, перебуваючи безпосередньо в районах проведення бойових дій, або на користь членів їхніх сімей;

- фізичних осіб, які мешкають на території населених пунктів, в яких проводяться бойові дії, та/або які вимушено покинули місце проживання у зв'язку з проведенням бойових дій у таких населених пунктах тощо.

ЧИ Є ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ВИТРАТ ЗІБРАНИХ ПОЖЕРТВ

Витрати донатів здійснюються тільки у дозволених ПКУ⁴ напрямках (допомога ЗСУ, ВПО тощо):

- на закупівлю касок, бронежилетів, виготовлених відповідно до військових стандартів, технічних засобів спостереження, лікарських засобів, засобів особистої гігієни, продуктів харчування, предметів речового забезпечення чи інших товарів (робіт, послуг) за [переліком КМУ](#), чи для оплати вартості лікарських засобів, донорських компонентів, виробів медичного призначення, технічних та інших засобів реабілітації, платних послуг з лікування, забезпечення виробами медичного призначення, технічними та іншими засобами реабілітації, послуг медичної реабілітації, санаторно-курортного оздоровлення;
- на відновлення втраченого майна, на житлові, соціальні і побутові та інші потреби за [переліком КМУ](#), що виникли у постраждалих від війни фізичних осіб⁵.

Якщо ФОБ здійснював витрати, що були пов'язані із наданням благодійної допомоги (паливно-мастильні матеріали, квитки на транспорт тощо) і такі витрати понесені за рахунок зібраних донатів — вони також потребують документального підтвердження.

---

4 Напрямки витрат обмежує підпункт 170.7.8 [ПКУ](#)

5 Перелік таких фізичних осіб визначає підпункт 165.1.54 [ПКУ](#)

ЯКИМИ ДОКУМЕНТАМИ ФОБ МОЖЕ

ПІДТВЕРДИТИ ВИТРАТИ

ПКУ не містить норм про вичерпний перелік підтвердних документів, яким ФОБ зміг би підтвердити витрачання зібраних донатів.

Оскільки пожертви збираються на банківський рахунок, то оплатити вартість придбанішої благодійної допомоги можливо картою або готівкою.

1. Витрати з використанням банківських карток.

- При використанні банківських карток підтвердними документами є:
  - виписки банку з рахунку;
  - квитанції платіжних терміналів;
  - чеки банкоматів про виконані операції.

Виписка (відомості) з рахунку містить інформацію про виконані платіжні операції та може бути в електронній або паперовій формі.

Припустимо, ФОБ оплачував витрати щодо надання благодійної допомоги через платіжний термінал або знімав готівку у банкоматі та не взяв чи втратив документи, що підтверджують виконання операції. У такій ситуації для підтвердження витрат достатньо виписки з рахунку ФОБ. Відсутність квитанції платіжного терміналу, чека РРО/ПРРО або чека банкомату значення не має.

Але ФОБ може бути зацікавленим у наявності чека банкомату. Чек банкомату (виписка з рахунку) не завжди дублюють відомості про суму проведеної операції. Наприклад, у виписці комісія «іншого» банку, якому належить банкомат, може не виділятися окремо, а зазначатися у загальній сумі знятої готівки. Тобто, в чеку банкомату додаткова комісія буде відображена окремим рядком. У такому випадку саме чек банкомату підтверджує суму сплаченої комісії.

2. Витрати готівкою

При оплаті готівкою ФОБ може вимагати від продавця надання в паперовій та/або електронній формі чеку, накладної або іншого розрахункового документу⁶, що засвідчує передання права власності.

Варто зауважити, що фізичні особи-підприємці — платники єдиного податку 1 групи звільнені від використання РРО. Тобто, у разі купівлі ФОБом товарів, що будуть передані як благодійна допомога, у фізичних осіб-підприємців, які не використовують РРО, вони мають отримати товарний чек⁷ на суму такої закупівлі.

На сьогодні форма та зміст товарного чека законодавчо не визначені. Тому ДПС зазначає, що СПД можуть видавати товарні чеки довільної форми⁸ заповнені вручну⁹, але із написом «Товарний чек»¹⁰. Штамп або печатка не є обов'язковими¹¹.

Первинні документи

Вживим є те, що п. 10 Інформаційного листа ДПС № [8/2022](#) для підтвердження витрат ФОБ дозволяє використовувати первинні документи. Так, податківці посилаються на Закон № [996-XIV](#), але звертаємо вашу увагу, що його дія поширюється на всіх юридичних осіб і він не містить норм, які б регулювали порядок підтвердження витрат донатів фізичними особами-благодійниками.

ФОБ отримавши від продавця (постачальника) первинний документ, який слугуватиме підтвердженням цільового витрачання зібраних ним донатів, повинен переконатись, що він правильно складений.

---

6 обов'язок продавця видавати розрахунковий документ містить п. 15 ст. 3 Закону № [265/95-ВР](#)

7 див. п. 27 [Правил торгівлі на ринку](#)

8 див. БЗ [109.10](#)

9 див. абзац дев'ятнадцятий ст. 2 Закону № [265/95-ВР](#)

10 див. Закон № [1023-XII](#), а також визначення терміна «розрахункові документи» з абзацу дев'ятнадцятого ст. 2 Закону № [265/95-ВР](#)

11 див. ст. 58¹ [ГКУ](#)

Вимоги до оформлення первинних документів, визначені у:

- Законі № [996-XIV](#);
- Положенні № [88](#).

Первинні документи складаються на бланках типових і спеціалізованих форм¹², затверджених відповідним органом державної влади. Але деякі первинні документи не мають офіційно затверджених форм. В такому випадку для документування господарських операцій, які підтверджують використання благодійних пожертв, радимо використовувати самостійно виготовлені бланки.

Первинні документи можуть складатися у паперовій або в електронній формі.

Записи у первинних документах паперової форми повинні здійснюватися тільки у темному кольорі чорнилом, пастою кулькових ручок. Вільні рядки підлягають обов'язковому прокреслюванню.

Записи у електронних первинних документах здійснюються за допомогою електронних засобів оброблення інформації та іншими засобами, які б забезпечили збереження цих записів протягом установленого строку зберігання документів та запобігли внесенню несанкціонованих і непомітних виправлень.

Крім того, усі первинні документи мають бути складені українською мовою, а документи, складені іноземною мовою, повинні мати впорядкований автентичний переклад українською мовою¹³.

Для визнання документу первинним¹⁴, він повинен мати такі обов'язкові реквізити:

- назва документа;
- дата складання;
- назва підприємства (ПІБ фізичної особи-СПД), від імені якого складено документ;

---

¹² ДИВ. п. 2.6 Положення № [88](#)

¹³ ДИВ. [БЗ 102.18](#)

¹⁴ ДИВ. ч. 2 ст. 9 Закону № [996-XIV](#) та п. 2.3 Положення № [88](#)

- зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції;
- посади і прізвища (крім первинних документів, вимоги до яких встановлюються НБУ) осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.
- Важливо, щоб отримані первинні документи могли підтвердити вартість витрат, здійснених ФОБ.

Види первинних документів

Розглянемо детально, які отримані первинні документи можуть підтверджувати витрати ФОБ:

- видаткова накладна, яка підтверджує факт отримання або передачі товарів чи послуг*;
- акт приймання-передачі товару*;

* звертаємо вашу увагу, що накладна та акт не є документами, що підтверджують перехід права власності, а використовуються для посвідчення факту передачі товарно-матеріальних цінностей від однієї особи іншій, необов'язково внаслідок їхнього продажу;

- подорожній лист — фіксує використання транспортного засобу ФОБ для цілей, пов'язаних із наданням благодійної допомоги. Тобто підтверджує витрати ФОБ на пально-мастильні матеріали і слугує інструментом контролю за їх витрачанням.

Нормативні документи, якими затверджено типові форми видаткової накладної, акту¹⁵ та подорожнього листа¹⁶ скасовані. Отже, можна створити власну форму первинного документа або ж використовувати скасовані бланки.

---

¹⁵ ДИВ. наказ № [193](#)

¹⁶ ДИВ. наказ № [74](#) та наказ № [488/346](#)

Пораду щодо доцільності використання первинних документів для фіксації витрат на пально-мастильні матеріали підтверджують листи Мінінфраструктури¹⁷ та податкової¹⁸.

СТРОК ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ

ФОБ повинен отримувати та зберігати підтвердні документи у паперовій або електронній формі¹⁹.

Щодо строків зберігання документів — пропонуємо скористатись п. 44.3 [ПКУ](#) та зберігати документи 1095 днів.

Витрати благодійників не потребують документального підтвердження тільки за період із 24 лютого по 1 травня 2022 року²⁰.

Нормативна база

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.
2. Податковий кодекс України від 2.12.2010 № 2755-VI.
3. Закон України від 6.07.1995 № 265/95-ВР «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг».
4. Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII «Про захист прав споживачів».
5. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
6. Закон України від 22.05.2003 № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг».
7. Закон України від 5.10.2017 № 2155-VIII «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».
8. Постанова КМУ від 24.02.2016 № 112 «Про затвердження переліку засобів, товарів (робіт, послуг), сума (вартість) благодійної допомоги для закупівлі або у вигляді яких не включається до

---

17 ДИВ. лист Мінінфраструктури № [4492/25/10-13](#)

18 ДИВ. ЛИСТ ДФС № [11999/6/99-99-19-01-01-15](#) і № [23178/6/99-99-19-02-02-15](#)

19 ДИВ. вимоги законів України № [851-IV](#) та № [2155-VIII](#)

20 ДИВ. п. 29 розділу XX підрозділу 1 [ПКУ](#)

оподатковуваного доходу платників податку на доходи фізичних осіб».

9. Постанова КМУ від 26.11.2014 № 653 «Про затвердження переліку потреб, сума благодійної допомоги для задоволення яких не включається до оподатковуваного доходу платників податку на доходи фізичних осіб».
10. Наказ Міністерства фінансів України від 30.10.2014 № 1089 «Про затвердження Порядку формування та ведення Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації».
11. Наказ Міністерства фінансів України від 21.01.2016 № 13 «Про затвердження Положення про форму та зміст розрахункових документів/електронних розрахункових документів, Порядку подання звітності, пов'язаної із використанням книг обліку розрахункових операцій (розрахункових книжок), форми № ЗВР-1 Звіту про використання книг обліку розрахункових операцій (розрахункових книжок)».
12. Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку».
13. Спільний наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України від 26.02.2002 № 57/188/84/105 «Про затвердження Правил торгівлі на ринках».
14. Наказ Міністерства статистики України від 21.06.96 № 193 «Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів» (втратив чинність, використовувати виключно форму типового документу).
15. Наказ Державного комітету статистики України від 17.02.98 № 74 «Про затвердження типової форми первинного обліку роботи службового легкового автомобіля та Інструкції про порядок її застосування» (втратив чинність, використовувати виключно форму типового документу).

16. Спільний наказ Міністерства транспорту України та Державної служби статистики України від 29 грудня 1995 року № 488/346.
17. Інформаційний лист Державної податкової служби України №8/2022 «Особливості провадження волонтерської діяльності платниками податків – фізичними особами у період здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації».

